

Notat til statsrevisorerne
om
den fortsatte udvikling i sagen om Udenrigsministeriets
privatsektor programmer i udviklingslande
(beretning nr. 8/02)

I. Indledning

1. Jeg afgav den 14. august 2003 et notat til statsrevisorerne i henhold til rigsrevisorlovens § 18, stk. 4, om statsrevisorernes beretning nr. 8/02 om privatsektor programmer i udviklingslande, jf. Endelig betænkning over statsregnskabet for 2002, s. 182-183. I notatets pkt. 5 oplyste jeg, at Rigsrevisionen ville følge og orientere statsrevisorerne om den konkrete sag om misbrug af tilskudsmidler i 3 projekter i Uganda. Det er gjort i beretningen om revisionen af statsregnskabet (RS) for 2002, jf. s. 41-42, pkt. 103, hvor sagen blev omtalt i en generel omtale af misbrugssager vedrørende bistandsmidlerne. I dette bidrag lovede jeg desuden at ville orientere om resultatet af politiundersøgelsen mod den danske partner, som blev anmeldt den 21. august 2003, samt ministeriets afslutning af sagen. Anmeldelsen drejede sig om, at partneren uretmæssigt havde tilegnet sig 167.514 kr. i tilskud fra privatsektor programmet til 1 af de 3 partnerskaber, som han havde været involveret i. Beløbet vedrørte en delvis refusion af udgifterne til indkøb af en traktor. Det fremgik endvidere af RS-beretningen, at Rigsrevisionen i 2004 ville besøge ambassaden i Uganda for at undersøge procedurer og praksis for tilsyn og udbetaling af tilskud til privatsektor programmer.

Rigsrevisionen har i oktober 2004 og i februar 2005 aflagt besøg ved ambassaden i Uganda.

2. Jeg vil i dette notat orientere om resultatet af politiundersøgelsen og den omtalte undersøgelse på ambassaden af privatsektor programmet, herunder navnlig ambassadens tilsyn med de 3 omtalte projekter. I RS-beretningen for 2004 vil jeg rapportere om revisionen af Udenrigsministeriets tilskudsforvaltning, herunder på de danske ambassader, der administrerer bistandsmidler, og som er besøgt som led i den løbende revision.

II. Politiundersøgelsen

3. Udenrigsministeriet har i brev af 5. april 2004 om politiundersøgelsen oplyst til Rigsrevisionen, at Aalborg Politi samtidig med sagen om traktoren behandlede en anden straffesag mod den tiltalte danske partner om mandatsvig, og at begge forhold ville blive behandlet samtidig. Sagen var berammet til den 9. februar 2004. Den tiltalte dukkede ikke op, men meddelte få dage inden domsforhandlingen, at han af forretningsmæssige årsager ikke kunne komme. Retsmødet blev udsat til den 13. september 2004. Den lange udsættelse skyldtes, at den tiltalte partner ikke længere har bopæl i Danmark, men har taget ophold i Uganda, hvilket betyder, at der skal ske en forkyndelse af anklageskriftet gennem de ugandiske myndigheder. Ministeriet oplyste afslutningsvis, at politiet formentlig ikke ville give nogen underretning til ministeriet om, hvad der videre måtte ske, og at sagen derfor måtte betragtes som afsluttet.

4. Ministeriet har i september 2004 oplyst, at retsmødet den 13. september 2004 blev aflyst med kort varsel. Kort forinden var politiet blevet kontaktet af den tiltalte, som bedyrede sin uskyld, men man hørte herefter ikke mere fra ham.

Et nyt retsmøde var fastsat til den 10. januar 2005, men politiet forventede ikke, at den tiltalte ville komme til retsmødet. Ministeriet anførte, at hvis den tiltalte udeblev fra retsmødet uden grund, ville der formentlig blive udstedt anholdelsesbegæring gældende i hele Schengen-området. Politimesteren i Aalborg har den 4. januar 2005 meddelt Udenrigsministeriet, at sagen indtil videre er udsat.

5. Det er min vurdering, at Udenrigsministeriet ikke kan foretage sig yderligere end at afvente en eventuel retslig afgørelse. Med de initiativer, der er sat i værk, og i betragtning af, at der næppe er udsigt til en afslutning i sagen ved domstolen, anser jeg ministeriets behandling af politisagen som tilfredsstillende.

III. Tilsyn og udbetaling af tilskud til projekter under privatsektor programmet

6. Rigsrevisionen har ved undersøgelsen af de 3 projekter, som var omfattet af uregelmæssighedssagen, gennemgået sagens akter på ambassaden og foretaget interview med ambassadens PS-koordinator og den danske partner. Desuden besøgte Rigsrevisionen Kaisa Farm, som er det projekt, hvori den danske partner var politianmeldt for svindel med midler til køb af en traktor. Den lokale partner var ikke til stede under besøget. Rigsrevisionen havde dog mulighed for at tale med partnerens far, der besvarede spørgsmål. Ved undersøgelsen er det vurderet, om ambassaden i henhold til gældende regler havde ført tilstrækkeligt tilsyn i perioden 1999-2002 med godkendelse og implementering af aktiviteter i projekterne, herunder levering af udstyr og refusion af udgifter herfor til den danske partner.

7. Undersøgelsen viste, at alle kvartalsrapporter og reviderede regnskaber var underskrevet af de ansvarlige personer. Rapporten, hvori der blev søgt om refusion for traktoren, var ligeledes underskrevet af de 2 partnere, og udbetalingsanmodningen var underskrevet af revisoren. Det er især væsentligt, at ambassaden sikrer sig, at den lokale partner og revisoren har skrevet under, da den lokale partner hermed bekræfter at have modtaget det udstyr og de ydelser, som der søges refusion for, og revisoren bekræfter at have revideret opgørelsen. Den krævede dokumentation for ambassadens udbetaling var således til stede ifølge de daværende retningslinjer. Ambassaden havde også ved møder med de 2 partnere og besigtigelse af projekterne ført tilsyn med projekterne.

Undersøgelsen viste endvidere, at de konsulenter, som i 1999 var blevet bedt om at udføre et studiebesøg vedrørende igangsætterfaciliteten for 2 af projekterne ikke kunne anbefale, at ambassaden lod den omtalte danske partner indgå i et samarbejde med Kaisa Farm, da hans firma var et enkeltmandsfirma, som ikke kunne sikre en kvalitativ og administrativ gennemførelse af mere end ét projekt ad gangen. Ambassaden

saden fulgte ikke denne anbefaling og indhentede heller ikke tilstrækkelige regnskabsoplysninger om firmaet.

Rigsrevisionen undersøgte desuden ambassadens udbetaling i oktober 2001 af en delvis refusion på 167.514 kr. til den danske partner for en traktor, som aldrig blev leveret til projektet. Undersøgelsen viste, at ambassaden ved årsskiftet 2001/02 fik kendskab til, at traktoren endnu ikke var blevet leveret. Det fremgik således af en e-post af 14. marts 2003 fra ambassadøren til Udenrigsministeriet, at den daværende PS-koordinator under et besøg på Kaisa Farm omkring årsskiftet 2001/02 konstaterede, at traktoren ikke var leveret, og at ambassaden allerede da vidste, at noget var galt. Sagen viser imidlertid, at ambassaden fortsatte med at refundere de udgifter, som projektet havde afholdt i 1. kvartal 2002. Først efter den 7. maj 2002, hvor en tidligere ansat på Kaisa Farm over for ambassaden oplyste, at den danske partner havde misbrugt projektmidler, indstillede ambassaden betalingerne og igangsatte en nærmere undersøgelse af uregelmæssigheden.

8. Rigsrevisionen har som et supplement til undersøgelsen af de 3 projekter, der var omfattet af uregelmæssighedssagen, gennemgået ambassadens behandling af 4 andre PS-projekter. Undersøgelsen viste, at ambassaden følger procedureerne for behandling af reviderede regnskaber, udbetaling af tilskud og tilsyn med aktiviteterne.

9. Jeg finder, at ambassaden generelt har administreret de 7 PS-projekter i overensstemmelse med retningslinjerne, men burde have foretaget en grundigere undersøgelse af den danske partner, da ambassaden ikke blev anbefalet at anvende partneren i Kaisa Farm-projektet.

Det er dog min vurdering, at ambassaden efter at have erfaret den forsinkede leverance af traktoren burde have foretaget modregning i den efterfølgende og sidste udbetaling.

Jeg finder endvidere, at ambassaden, da den vidste, at noget var galt, burde have igangsat en nærmere undersøgelse i sagen.

IV. Sammenfatning

10. Jeg anser Udenrigsministeriets behandling af politisagen for tilfredsstillende. Da der næppe er udsigt til en afslutning i sagen ved domstolene, vil jeg ikke yderligere følge sagen.

Det er min vurdering, at ambassaden for de undersøgte PS-projekter generelt har dokumenteret, at den følger procedurerne for behandling af de reviderede regnskaber, udbetaling af tilskud og tilsyn med aktiviteterne, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

Jeg finder det imidlertid mindre tilfredsstillende, at ambassaden i sagen om Kaisa Farm-projektet ikke foretog modregning for den ikke leverede traktor i udbetalingerne i marts 2002.

Jeg finder endvidere, at ambassaden, da den vidste, at noget var galt, burde have igangsat en nærmere undersøgelse i sagen.

Med afgivelsen af dette notat betragter jeg beretningssag nr. 8/02 for afsluttet.

Henrik Otbo